

HARUKI MURAKAMI

Cronica păsării-arc

Traducere din limba japoneză
și note de Angela Hondru

Cuprins

Cartea I	
<i>Coșofana hoață</i>	5
Cartea a II-a	
<i>Pasărea profet</i>	183
Cartea a III-a	
<i>Bărbatul care prinde păsări</i>	389

Cartea I

Coțofana hoată

Iunie – iulie 1984

1

Pasărea-arc în ziua de marți

Șase degete și patru sâni

Când a sunat telefonul, fierbeam spaghete în bucătărie și fredonam *Coțofana hoată* a lui Rossini, care tocmai se transmitea la radio. Consider că muzica aceasta se potrivește perfect cu prepararea spaghetelor.

Am vrut să las telefonul să sune, nu numai pentru că spaghetele erau aproape gata, dar mai ales pentru că orchestra simfonică din Londra, sub bagheta lui Claudio Abbado, atingea punctul culminant. În cele din urmă însă am dat focul mai mic și m-am dus în sufragerie să răspund. Mă gândeam să nu fie cumva vreo cunoștință care mă anunță că mi-a găsit o nouă slujbă.

— Te rog sa-mi acorzi zece minute, zise o voce de femeie fără nici un preambul.

În general recunosc imediat vocile la telefon, dar aceasta îmi era complet necunoscută.

— Vă rog să mă scuzați, dar cu cine doriți să vorbiți? am întrebat eu politicos.

— Chiar cu *tine*. Zece minute, te rog. Nu vreau decât să-mi acorzi zece minute și o să vezi că ne înțelegem, zise femeia. Avea o voce joasă și blândă, dar mie mi se părea cam alunecoasă.

— Adică ce să înțelegem?

— Să ne înțelegem sentimentele, reciproc.

Mi-am lungit gâtul și m-am uitat prin ușa de la bucătărie. Spaghetele mele fierbeau, cuminți, iar Abbado își vedea mai departe de *Coțofana hoată*.

— Scuză-mă, te rog, dar tocmai îmi pregăteam niște spaghete. Poți să suni un pic mai târziu?

— Spaghete? întrebă femeia surprinsă. Spaghete la zece și jumătate dimineața?

— Nu cred că te privește pe tine ce mănânc și când mănânc, am ripostat eu puțin cam iritat.

— Ai dreptate. Am să revin, spuse ea sec.

Am sesizat imediat că i s-a schimbat starea de spirit.

— Ia stai puțin, am zis. Dacă ai cine știe ce prostioare de vânzare, renunță. Poți să tot dai la telefoane, că nu mă interesează. Am rămas fără slujbă și n-am bani.

— Stai liniștit, știu în ce situație te afli.

— Cum adică știi? Ce știi?

— Știu că ți-ai pierdut slujba. Știu și eu atâta lucru. Vezi-ți de prețioasele tale spaghete acum.

Când am vrut să o întreb cine naiba e, mi-a trântit telefonul în nas.

Am rămas trăsniț cu receptorul în mână, uitându-mă la el ca la altă minune, dar mi-am amintit imediat de spaghete și am dat fuga la bucătărie. Am oprit focul și le-am pus în sită să le strecor. Din cauza telefonului primit, fierseseră mai mult decât mi-ar fi plăcut mie, adică *al dente*, dar mergeau și-așa.

Ce voia individă să zică cu „să ne înțelegem”? mă gândeam eu în timp ce mâncam. Cum adică să ne înțelegem sentimentele reciproc în numai zece minute? Ce naiba se întâmplă? Ei, o fi fost doar un telefon de prost-gust, dat la întâmplare. Sau poate chiar voia să vândă cine știe ce produse noi. Oricum, nu cred că avea vreo legătură cu mine.

După ce-am mâncat, m-am întors la canapeaua din sufragerie și am pus iar mâna pe cartea pe care o împrumutasem de la bibliotecă, aruncând din când în când priviri telefonului. Începuseră să mă preocupe cuvintele femeii: „Ne înțelegem reciproc în zece minute“. Ce naiba puteam înțelege în zece minute? Dacă stau și mă gândesc, femeia mi-a spus de la bun început că ne erau suficiente exact zece minute pentru a ne înțelege. A delimitat timpul cu multă precizie și era probabil absolut convinsă că nouă minute ar fi însemnat prea puțin, iar unsprezece minute, prea mult... de parcă era vorba de spaghete fierte *al dente*.

Tot gândindu-mă la asta, mi-a dispărut complet cheful de lectură, așa că am decis să mă apuc de călcat. Ori de câte ori mă aflu într-o stare mai ciudată, calc cămăși. Este un obicei mai vechi de-al meu și respect ritualul cu strictețe. Fiecare

Respect pentru oameni și cărți

cămașă călcată trece prin douăsprezece etape. Încep întotdeauna cu partea exterioară a gulerului și termin cu manșeta de la mâneca stângă. În timp ce calc, număr cu multă atenție fiecare etapă și nu inversez nici o mișcare. Dacă nu procedez astfel, treaba nu iese ca lumea.

Am călcat trei cămăși și după ce m-am asigurat că nu au nici măcar o cută, le-am pus pe umerase. După ce am scos fierul din priză și l-am pus în dulapul din hol, împreună cu masa de călcat, m-am simțit mult mai bine. Aveam mintea mai limpede.

Tocmai mă îndreptam spre bucătărie să beau niște apă când a sunat iar telefonul. Am ezitat puțin dacă să răspund sau nu. Am decis să răspund și, în caz că era femeia de adineauri, să îi spun că sunt ocupat cu călcatul rufelor. Apoi îi închideam, simplu, telefonul.

Era Kumiko, soția mea, de data aceasta. Ceasul arăta 11 : 30.

— Cum merge? întrebă ea.

— Bine.

— Ce făceai?

— Tocmai am terminat de călcat.

— S-a întâmplat ceva? întrebă ea puțin îngrijorată parcă. Știa foarte bine în ce stare de spirit mă aflam când mă apucam de călcat.

— Nu s-a întâmplat nimic deosebit. Pur și simplu mi-am călcat niște cămăși. M-am așezat pe scaun și am mutat receptorul din mâna stângă în mâna dreaptă, întrebând-o de ce a dat telefon.

— Știi să scrii poezii?

— Poezii? am întrebă, uimit la culme. Cum adică... poezii? Ce naiba vrei să spui?

— Cunosc pe cineva care lucrează la o revistă pentru adolescente. Caută un colaborator care să adune și să revizuiască poeziile ce urmează a fi publicate. Și mai vor ca persoana pe care o angajează să scrie, lunar, o poezie scurtă pentru pagina întâi. Eu zic că, pentru cât e de simplă slujba, nu e deloc rău plătită. E adevărat că nu e o slujbă permanentă, dar dacă persoana face treabă bună... s-ar putea să mai primească și alte lucrări de la editură.

— Treabă simplă? Ia stai puțin! Pe mine mă interesează o slujbă care să aibă legătură cu avocatura, nu cu poezia. Ce treabă am eu cu poezia?

Respect pentru oameni și cărți

— Da, dar ai spus că scriai ceva prin liceu, nu?

— Da, am scris în revista școlii. Mai precis, anunțam ce clasă a câștigat meciul de fotbal sau le aduceam la cunoștință colegilor că profesorul de fizică a căzut pe scări și a ajuns la spital – prostii de felul acesta. Asta nu înseamnă nimic. Nu pot să scriu poezii.

— Bine, dar nu e vorba de cine știe ce poezie aleasă, ci de ceea ce citesc elevele de liceu. Nu se gândește nimeni la versuri sofisticate care să fie publicate apoi în vreo istorie a literaturii. Scrii și tu ceva la întâmplare! Înțelegeți?...

— Fie și la întâmplare, tot nu pot să scriu. N-am scris niciodată poezie și n-am de gând să mă apuc acum de așa ceva, i-am retezat-o eu scurt. N-are nici un rost.

— Asta e, ce să-ți fac, oftă Kumiko. Să știi că e cumplit de greu să-ți găsești ceva de lucru în domeniul juridic.

— Da, sunt conștient și de aceea mi-am întins toate antenele. Dacă n-oi găsi și n-oi găsi nimic, mai vedem atunci.

— Cum spui tu. Apropo, ce zi este astăzi?

— Marți, am zis eu după o clipă de gândire.

— A, atunci vrei să te duci tu la bancă și să plătești gazul și telefonul?

— Tocmai voiam să plec să cumpăr ceva pentru cină, așa că trec și pe la bancă.

— Ce ai de gând să gătești?

— Nu știu încă. Văd eu după ce fac cumpărăturile.

— I-auzi! Știi ce? spuse ea pe un alt ton, de fapt, m-am gândit bine, nici nu e nevoie să te grăbești să-ți găsești de lucru.

— De ce? am întrebat eu mirat. Parcă toate femeile s-au înțeles astăzi să mă șocheze la telefon. O să mi se termine ajutorul de șomaj și nu pot să stau la infinit fără să fac nimic.

— Da, dar mie mi-au mărit salariul, mai am și colaborări pe ici-colo, iar dacă trăim cât de cât chibzuit, cu rezervele pe care le avem nu e absolut nici un motiv de îngrijorare. Ne descurcăm noi. Te deranjează că stai acasă și să te ocupi de gospodărie? Adică nu găsești nimic interesant în acest mod de viață?

— Nu știu ce să zic, am răspuns cinstit. Chiar nu-mi dau seama.

— Mai gândește-te, mă sfătui nevastă-mea. Apropo, s-a întors motanul?

Respect pentru oameni și cărți

Abia când am auzit-o, mi-am dat seama că uitasem complet de pisică.

— Nu, nu s-a întors încă.

— N-ai vrea să-l cauți prin zonă? A trecut mai bine de o săptămână de când a dispărut.

Am mârâit un „bine, bine” și mi-am mutat iar receptorul în mâna stângă.

— Mă gândesc că poate e prin grădina casei părăsite din capătul *aleii*. Grădina aceea cu o pasăre sculptată în piatră. L-am văzut de multe ori dând târcoale pe-acolo.

— Alee? Când ai umblat tu pe-acolo? Nu mi-ai spus niciodată...

— Scuză-mă, dar trebuie să te las. Am multă treabă. Nu uita de motan, te rog.

Mi-a închis, iar eu am rămas cu ochii pironiți la receptor. În cele din urmă l-am pus în furcă.

Ce-o fi căutat Kumiko pe alee? Ca să ajungi acolo trebuie să sari un zid și o dată ajuns de partea cealaltă, îți dai seama că efortul a fost zadarnic. Nu e nimic interesant.

Am intrat în bucătărie să beau un pahar cu apă și apoi am ieșit pe verandă să verific dacă mai era mâncarea pe care am pus-o în farfuria pisicii cu o seară în urmă. Nu lipsea nici măcar o sardea. Deci, motanul nu a dat pe-acasă. Am rămas cu ochii ațintiți la mica noastră grădină, scaldată de razele soarelui de început de vară, dar nu pot spune că îmi găseam liniștea sufletească acolo. Deoarece în cea mai mare parte a zilei e umbră, iar pământul este mereu negru și umed. Altfel, destul de golașă grădina... doar două-trei tufișuri cu hortensiile într-un colț. Însă nu-mi plac hortensiile. În apropiere se află niște arbori din care se aud cu regularitate niște sunete pe care le-aș transcrie *ghiiiiii*... Pasărea care le scoate lasă impresia că răsuțește un arc și de aceea noi am poreclit-o *pasărea-arc*. De fapt, Kumiko a poreclit-o astfel. Nu știm ce pasăre e și nici cum arată, dar vine aici în fiecare zi și răsuțește arcul universului nostru mic și pașnic.

Ah, trebuie să plec să caut motanul. Mi-au plăcut dintotdeauna pisicile și mai cu seamă *acest* motan. Pisicile au un mod de trai aparte. Și nu sunt proaste deloc, iar dacă o pisică decide să plece de acasă, înseamnă că știe ea bine de ce face așa ceva. Dacă i se face foame sau se satură de stat prin alte părți, se întoarce singură acasă. Totuși, am să plec în căutarea

motanului de dragul lui Kumiko. Oricum n-am altceva mai bun de făcut.

Am renunțat la postul de la firma de avocatură pe la începutul lunii aprilie, fără vreun motiv bine întemeiat. Recunosc că nu mă dădeam în vânt după ceea ce făceam, dar nici nu-mi plăcea. Mă plăteau bine și atmosfera era plăcută.

De fapt, făceam un fel de muncă de curier profesionist, dar consider că mi-am îndeplinit datoria cu conștiinciozitate și chiar eram bun la ceea ce făceam. Îmi plac lucrurile practice. Învăț repede, sunt eficient, nu mă plâng niciodată și gândesc realist. De aceea, când le-am spus că vreau să mă retrag, șeful cel bătrân – acționarii firmei erau tatăl și fiul – a încercat să mă mai rețină, promițându-mi că-mi mărește leafa.

Am renunțat totuși la slujbă, deși în momentele acelea nu mi se deschidea nici o perspectivă. Nici prin cap nu-mi trecea, de exemplu, să mă închid în casă și să mă apuc de învățat pentru barou. Ceea ce știam foarte bine era faptul că nu doream să stau tot timpul în acel birou și să continuu cu slujba pe care o aveam. Acum era momentul potrivit să demisionez. Dacă mai stăteam acolo, sigur nu mai renunțam niciodată și aveam totuși treizeci de ani.

Când i-am spus soției mele, la cină, că vreau să demisionez, nu a zis nimic. A mormăit doar un „aha“ și atât. Nu prea știam cum să-i interpretez reacția.

După o vreme, a adăugat:

— Dacă vrei să demisionezi, n-ai decât. E cariera ta la mijloc și tu decizi ce ai de făcut.

Și-a văzut mai departe de mâncare, scoțând oasele peștelui și punându-le pe marginea farfuriei.

Soția mea câștiga destul de bine ca redactor la o revistă cu regimuri naturiste. Mai colabora din când în când și pe la revistele prietenilor, făcând ilustrații pentru care lua bani frumoși. (Kumiko făcuse în facultate un curs de ilustrație de carte și sperase încă de pe atunci să colaboreze la reviste.) Urma să primesc și eu ajutor de șomaj încă o bună perioadă de timp. Chiar dacă eu nu aș mai fi avut serviciu și aș fi făcut doar menajul, tot ne-am fi putut permite să luăm din când în când masa în oraș, iar banii ne-ar fi ajuns pentru a acoperi cheltuielile casei. Din punct de vedere financiar, schimbarea era neesențială.

Am renunțat deci la slujbă.

Respect pentru oameni și cărți

M-am întors de la cumpărături și în timp ce puneam mâncarea în frigider, a sunat telefonul. Suna parcă nervos. Am lăsat pe masă *tōfu*, scos doar pe jumătate din pungă de plastic, și m-am dus în sufragerie să răspund.

— Presupun că ți-ai terminat spaghetele, nu?

— Da, le-am terminat, dar acum trebuie să plec să caut pisica.

— Căutatul pisicii mai suportă o amânare de zece minute. Nu se compară cu pregătitul spaghetelor.

Nu știi de ce, dar n-am fost în stare să-i trântesc telefonul în nas. Avea ceva autoritar în voce.

— Bine, dar nu mai mult de zece minute.

— În zece minute o să ne putem înțelege reciproc, spuse ea, liniștită.

O simțeam, la celălalt capăt al firului, șezând confortabil, picior peste picior.

— Cum spui tu, dar nu îmi dau seama ce am putea înțelege în cele zece minute.

— Zece minute ar putea fi mai lungi decât îți imaginezi tu.

— Ești sigură că nu mă confunzi? am întrebat-o.

— Sigur că nu! Ne-am întâlnit de nenumărate ori.

— Când? Unde?

— Cândva. Undeva. N-am cum să-ți explic totul în zece minute. Acum nu contează decât momentul de față. De acord?

— Aș vrea totuși să mă convingi că mă cunoști. O dovadă...

— Ca de exemplu?

— Ce vârstă am?

— Treizeci, răspunse ea prompt. Treizeci de ani și două luni. E suficientă dovada?

Cu asta mi-a închis gura. Îmi era clar că mă cunoaște, dar eu nu-mi aminteam să-i fi auzit glasul vreodată.

— Acum e rândul tău, zise ea cu o voce seducătoare. Imaginează-ți cum arăt. Vocea te poate ajuta să-ți imaginezi cum sunt, cam câți ani am, unde mă aflu sau cu ce sunt îmbrăcată. Pune-ți imaginația în funcțiune, te rog.

— Habar n-am.

— Hai, încearcă!

Mi-am aruncat ochii pe ceas. Nu trecuse decât un minut și cinci secunde.

— Chiar nu am habar.

— Îți dau eu o mână de ajutor atunci. Stau în pat, am făcut un duș adineauri și acum sunt goală pușcă.

Respect pentru gamele și cărți

Am dat doar din cap și am tăcut. Se părea că e vorba de sex prin telefon.

— Ai prefera să-mi pun chiloți sau ciorapi? Te-ai simți mai bine?

— Mie mi-e totuna. N-ai decât să faci ce-ți place. Dacă vrei să te îmbraci, îmbracă-te. Dacă vrei să rămâi goală, n-ai decât. Vreau să-ți spun însă un lucru – pe mine nu mă interesează câtuși de puțin asemenea telefoane. Am și altceva mai bun de făcut, să știi.

— Doar zece minute, te rog. Poți să-ți sacrifici zece minute din viață pentru mine, nu? Nu consider că-i o pierdere fatală. Răspunde-mi doar la întrebări. Mă vrei goală sau preferi să-mi pun ceva pe mine? Să știi că am multe lucruri frumoase, ca de exemplu niște chiloți negri din dantelă...

— Poți să rămâi așa.

— A, deci mă vrei goală. Buuuun.

— Da, rămâi cum ești.

Au trecut patru minute.

— Părul pubian îmi este încă ud. Nu m-am șters ca lumea. E ud și moale. E uuuuumed... neeeeegru și moaaaaale. Mângâie-l!

— Știi... scuză-mă, dar eu...

— Hai, coboară și mai jos. Acolo e și mai calduț... cum e crema de unt încălzită. Zău că-i cald... În ce poziție crezi că stau acum? Genunchiul drept ridicat, iar piciorul stâng lăsat pe o parte... cam cum arată ceasul la ora zece și cinci minute.

Mi-am dat seama după voce că nu mă minte. Eram convins că stă așa cum spusese, că era umedă și pregătită de sex.

— Atinge buzele, zise ea din nou. Înceeeeet... Mângâie-le cu degetele. Ah, așa, încet... Cu cealaltă mână joacă-te cu sânul stâng... hai, joacă-te cu sfârcul... mângâie-l ușor de jos în sus... mai... mai... până juizez.

Am pus receptorul în furcă fără nici un cuvânt. M-am trântit pe canapea și am oftat din toți rărunchii. Stătusem cu ea la telefon cinci sau șase minute.

După zece minute telefonul a sunat iar, dar nu l-am atins. L-am lăsat să sune. A sunat de cincisprezece ori. Când s-a oprit, am simțit o liniște apăsătoare și rece învăluind totul în jur.

Puțin înainte de ora două am sărit gardul și am pătruns pe alee. De fapt nici nu cred că pot să o numesc alee. Nu știi cum să-i spun, dar nici drum nu e. Un drum are două capete și te

duce undeva, or aleea aceasta n-are nici intrare, nici ieșire. Este blocată la ambele capete. Nu-i pot spune nici măcar fundătură, pentru că orice fundătură are măcar o ieșire. Aici nici vorbă de așa ceva. Lumea i-o fi zicând *alee* în lipsă de alt cuvânt. Are doar vreo trei sute de metri în lungime și lasă impresia că leagă între ele grădinile caselor din jur. E puțin mai lată de un metru și, deoarece gardurile ies în afară și se mai lasă diverse lucruri prin mijlocul ei, sunt porțiuni prin care trebuie să te strecorei pieziș.

După spusele unchiului meu – cel care ne închiriasse casa pe o nimica toată – aleea aceasta avusese cândva și intrare, și ieșire, făcând legătura între două străzi și servind totodată drept scurtătură. Datorită avântului economic, șirurile de case noi au umplut spațiile virane de ambele părți ale drumului, iar acesta a devenit o biată alee îngustă. Cum oamenilor nu le plăceau privirile iscoditoare atât de aproape de casele și curțile lor, la început au blocat un capăt al aleii cu un fel de garduleț care nu-ți permitea să pătrunzi cu privirea în partea cealaltă. Între timp însă, unul dintre cetățeni s-a gândit să-și mai mărească puțin curtea, drept care a înălțat un gard, blocând complet ieșirea pe acolo. Ca lucrurile să nu se oprească aici, în celălalt capăt s-a înălțat un gard din sârmă ghimpată de nu mai puteau pătrunde nici cățeii. Pentru că cei din zonă nu foloseau aleea, n-au avut nimic de obiectat. Ba erau chiar fericiți că s-a găsit o măsură de protecție împotriva crimelor petrecute pe aleile dosnice. În felul acesta, aleea a devenit un fel de zonă tampon între două șiruri de case și a ajuns să fie năpădită de buruieni și de pânze de păianjen.

De ce frecventa oare Kumiko un astfel de loc, mai cu seamă că îi era frică de păianjeni? Eu, unul, n-am călcat pe *alee* de mai mult de două ori. Ei, în fine, asta e! Mi-a zis să caut motanul pe alee și trebuie să-l caut. Oricum e mai bine să ies decât să stau în casă și să aștept telefoane.

Soarele fierbinte al începutului de vară își trimitea razele printre crengile copacilor ce împleteau o boltă peste alee, făcând-o să arate în picățele. Cum nu sufla nici măcar o adiere de vânt, picățelele păreau niște pete sortite să rămână acolo pe vecie. Tăcerea mormântală din jur mă făcea să aud firele de iarbă respirând parcă în bătaia soarelui. Am zărit câțiva norișori pe cer. Erau limpezi și clari, desprinși parcă din gravuri medievale. Pentru că vedeam totul atât de deslușit, mă simțeam eu însumi cumplit de straniu. Și îmi era foarte cald.